

Literatura k přednáškám o každodennosti, resp. každodennosti v socialismu

Jana Nosková

Každodennost, dějiny každodennosti – přehledové, teoretické práce

Berger, Peter L. – Luckmann, Thomas: *Sociální konstrukce reality. Pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999.

Certeau, Michel de: *The Practice of Everyday Life*. Berkeley: University of California Press, 1984.

Greverus, Ina-Maria: *Kultur und Alltagswelt. Eine Einführung in Fragen der Kulturanthropologie*. München: Beck, 1978.

Greverus, Ina-Maria: *Alltag und Alltagswelt: Problemfeld oder Spekulation im Wissenschaftsbetrieb?* Zeitschrift für Volkskunde 79, 1983, s. 1–14.

Lefebvre, Henri: *Critique of everyday life*. The one-volume edition. London: Verso, 2014.

Lefebvre, Henri: *Critique de la vie quotidienne. I, Introduction*. Paris: Arche, 1958.

Lefebvre, Henri: *Critique de la vie quotidienne. II, Fondements d'une sociologie de la quotidienneté*. Paris: Arche, 1961.

Lipp, Carola: *Alltagskulturforschung im Grenzbereich von Volkskunde, Soziologie und Geschichte. Aufstieg und Niedergang eines interdisziplinären Forschungskonzepts*. Zeitschrift für Volkskunde 89, 1993, s. 1–33.

Lüdtke, Alf: *Einleitung: Was ist und wer treibt Alltagsgeschichte?* In: Lüdtke, Alf (Hg.): *Alltagsgeschichte. Zur Rekonstruktion historischer Erfahrungen und Lebensweisen*. Frankfurt a. Main: Campus, 1989, s. 9–47.

Lüdtke, Alf (ed.): *History of Everyday Life: Reconstructing Historical Experiences and Ways of Life*. Princeton: Princeton University Press, 1995.

Lüdtke, Alf: *Alltagsgeschichte, Mikro-Historie, historische Anthropologie*. In: Goertz, Hans Jürgen (Hg.): *Geschichte. Ein Grundkurs*. Reinbeck bei Hamburg: Rowohlt, 2001, s. 557–578.

Medick, Hans: „Missionare im Ruderboot“? *Ethnologische Erkenntnisweisen als Herausforderung an die Sozialgeschichte*. In: Lüdtke, Alf (Hg.): *Alltagsgeschichte. Zur Rekonstruktion historischer Erfahrungen und Lebensweisen*. Frankfurt a. Main: Campus, 1989, s. 48–83.

Nodl, Martin: *Mikrohistorie a historická antropologie*. In: Nodl, Martin: *Dějepisectví mezi vědou a politikou. Úvahy o historiografii 19. a 20. století*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007, s. 203–218.

Nohejl, Marek: *Lebenswelt a každodennost v sociologii Alfreda Schütze. Pojednání o východiscích fenomenologické sociologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001.

Sedlák, Petr: *Každodennost jako předmět a koncept dějepisného poznání*. Soudobé dějiny 20, 2013, s. 120–157.

Šimůnková, Alena: *Ke vztahu historiografie a antropologie: Perspektivy aplikování antropologických přístupů na historický výzkum*. Český lid 82, 1995, s. 99–111.

Socialismus a jeho výklady

Kopeček, Michal – Kolář, Pavel: *Projekt „Socialistická diktatura jako myšlenkový svět“*. Soudobé dějiny 19, 2012, s. 189–195.

Lindenberger, Thomas: *Die Diktatur der Grenzen. Zur Einleitung*. In: Lindenberger, Thomas (Hg.): *Herrschaft und Eigen-Sinn in der Diktatur. Studien zur Gesellschaftsgeschichte der DDR*. Köln: Böhlau, 1999, s. 13–44.

Lozoviuk, Petr: *Realsozialismus als Kulturtyp und Möglichkeiten seiner ethnologischen Erforschung*. Volkskunde in Sachsen 17, 2005, s. 161–175.

Lozoviuk, Petr: *Možnosti a limity etnologického studia reálného socialismu*. Dostupné z: http://antropologie.zcu.cz/media//webzin/webzin_03_2005/01_lozoviuk.pdf, cit. 2. 4. 2014.

Pullmann, Michal: *Sociální dějiny a totalitněhistorické vyprávění*. Soudobé dějiny 15, 2008, s. 703–717.

Pullmann, Michal: *Diktatura, konsensus a společenská změna. K výkladu komunistické diktatury v českých akademických diskusích po roce 1989*. In: Storchová, Lucie – Horský, Jan a kol.: *Paralely, průsečíky, mimoběžky. Teorie, koncepty a pojmy v české a světové historiografii 20. století*. Ústí nad Labem: Albis international, 2009, s. 231–246.

Sabrow, Martin: *Socialismus jako myšlenkový svět. Komunistická diktatura v kulturněhistorické perspektivě*. Soudobé dějiny 19, 2012, s. 196–208.

Socialistická každodennost – případové studie, studie/přehledy k jednotlivým tématům (dosti nahodilý výběr), pokud možno s důrazem na výzkumy prováděné pomocí metody orální historie nebo biografickou metodou

Hann, Chris M.: *Introduction: social anthropology and socialism*. In: Hann, Chris M. (ed.): *Socialism: ideals, ideologies, and local practice*. London: Routledge, 1993, s. 1–26.

Holý, Ladislav: *Malý český člověk a skvělý český národ. Národní identita a postkomunistická transformace společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001.

Kandert, Josef: *Každodenní život vesničanů středního Slovenska v šedesátých až osmdesátých letech 20. století*. Praha: Karolinum, 2004.

Konopásek, Zdeněk (ed.): *Otevřená minulost. Autobiografická sociologie státního socialismu*. Praha: Karolinum, 1999.

Lozoviuk, Petr: *Eine sozialistische Musterstadt. Industrialisierung, Urbanisierung und Ideologisierung des Alltags in der tschechischen Provinz in den 1950er Jahren*. In: Roth, Klaus (Hg.): *Arbeit im Sozialismus – Arbeit im Postsozialismus. Erkundungen zum Arbeitsleben im östlichen Europa*. Münster: Lit, 2004, s. 219–238.

Lozoviuk, Petr: *Das Alte und das Neue in einer sozialistischen „Musterstadt“*. Die Bezirksstadt *Žďár nad Sázavou*. In: Brenner, Christiane (Hrsg.): *Sozialgeschichtliche Kommunismusforschung. Tschechoslowakei, Polen, Ungarn und DDR 1948–1968*. München: Oldenbourg, 2005, s. 481–503.

Miller, Robert – Humphrey, Robin – Zdravomyslova, Elena: *Introduction: Biographical Research and Historical Watersheds*. In: Miller, Robert – Humphrey, Robin – Zdravomyslova, Elena (eds.): *Biographical Research in Eastern Europe. Altered lives and broken biographies*. Aldershot: Ashgate, 2003, s. 1–24.

Možný, Ivo: *Proč tak snadno... Některé rodinné důvody sametové revoluce. Sociologický esej*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1991.

Musil, Jiří – Linhart, Jiří: *Naše mravní krize a politický pluralismus*. Sociologický časopis 26, 1990, s. 303–312.

Nosková, Jana: *Reemigrace a usídlování volyňských Čechů v interpretacích aktérů a odborné literatury*. Brno: Masarykova univerzita, 2007.

Nosková, Jana: *Soutěž „Vzpomínky na život v Brně a okolí“ ve sbírkách brněnského pracoviště Etnologického ústavu AV ČR, v. v. i.* In: *Museum vivum. Sborník Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Supplementum*. Rožnov pod Radhoštěm: Valašské muzeum v přírodě, 2007, s. 213–225.

Otáhal, Milan: *Normalizace 1969–1989. Příspěvek ke stavu bádání*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2002.

Otáhal, Milan – Vaněk, Miroslav: *Sto studentských revolucí. Studenti v období pádu komunismu – životopisná vyprávění*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999.

Petrusek, Miloslav: *O zdanlivom lesku a skutočnej biede každodennosti*. In: *Lesk a bieda každodennosti*. Bratislava: Smena, 1990, s. 89–101.

Pullmann, Michal: *Konec experimentu. Přestavba a pád komunismu v Československu*. Praha: Scriptorium, 2011.

Vaněk, Miroslav (ed.): *Mocní? a Bezmocní? Politické elity a disent v období tzv. normalizace. Interpretační studie životopisných interview.* Praha: Prostor, 2006.

Vaněk, Miroslav (ed.): *Obyčejní lidé?! Pohled do života tzv. mlčící většiny. Životopisná vyprávění příslušníků dělnických profesí a inteligence.* Praha: Academia, 2009.

Vaněk, Miroslav: *Byl to jenom rock'n'roll? Hudební alternativa v komunistickém Československu 1956–1989.* Praha: Academia, 2010.

Vaněk, Miroslav a kol.: *Ostrůvky svobody. Mladá generace a cesta k občanské společnosti v Československu v 80. letech.* Praha: Votobia, 2002.

Vaněk, Miroslav – Krátká, Lenka (eds.): *Příběhy (ne)obyčejných profesí. Česká společnost v období tzv. normalizace a transformace.* Praha: Karolinum, 2014.

Vaněk, Miroslav – Urbášek, Pavel (eds.): *Vítězové? Poražení? Životopisná interviews. Díl 1, Disent v období tzv. normalizace. Díl 2, Politické elity v období tzv. normalizace.* Praha: Prostor, 2005.

Příručka pro studenty k danému tématu:

NOSKOVÁ, Jana. *Biografická metoda a metoda orální historie: na příkladu výzkumu každodenního života v socialismu.* Vyd. 1. Brno: Etnologický ústav AV ČR Praha - pracoviště Brno, 2014.